

ה.ב. פתרונית מיסוי וחשבונאות בע"מ

אלמנה המוגדרת כידועה בציבור אינה זכאית לקצבה מהביטוח הלאומי

בתאריך 19 בספטמבר 2010 ניתנה החלטת בג"צ הקובעת כי אלמנה שלא נישאה בשנית ואולם מנהלת משק בית משותף עם בין זוג והנה ידועה בציבור, איננה זכאית לקצבת שאירים או לקצבת תלויים מהמוסד לביטוח לאומי בשל פטירתו של בן זוגה הקודם.

הנושא בו דן בג"צ הנו האם להפסיק תשלום קצבת שאירים או תלויים לעותרות ושנדחו על ידי בית הדין הארצי לעבודה, שהבדיל בין אלמנות שחיות כידועות בציבור ולא זכאיות לקצבות כאמור ובין אלמנות מלחמה החיות כידועות בציבור וזכאיות לתגמולים על פי חוק משפחות החיילים שנספו במערכות.

בית הדין האזורי לעבודה פסק בשני מקרים נפרדים כי סעיפי חוק הביטוח הלאומי קובע כי זכאותה של אלמנה לקצבת שאירים או תלויים נשללת רק אם נשאה בשנית!.

בית הדין הארצי לעבודה קיבל את ערעורו של המל"ל על פסיקות בית הדין האזורי לעבודה וקבע כי יש לראות את האלמנות החיות כידועות בציבור כאילו נשאו בשנית.

בנימוקו הכלכלי של בית הדין הארצי נכתב כי קצבת שאירים ותלויים המשולמת על פי חוק הביטוח הלאומי באה להחליף מקור הכנסה של הבעל הנפטר, וכן באה לפצות על אובדן ההכנסה של האלמנה שהייתה תלויה בו והקצבה כאמור באה לשמר את רמת החיים של האלמנה לפני פטירת הבעל. נקודת המוצא של בית הדין הארצי הייתה כי "הקופה הזוגית החדשה" של הידועים בציבור יהיה בה כדי למלא את החוסר הכלכלי שנוצר טרם פטירתו של הבעל.

בג"צ קבע כי הביטוי "לרבות" מרחיב את ההגדרה של "אישה נשואה" ולמעשה משווה בני זוג נשואים לבני זוג הידועים בציבור.

אלמן או אלמנה החיים כידועים בציבור והמנהלים משק בית משותף מחד גיסא נהנים מהכנסות בני זוגם ומאידך גיסא נושאים בנטל ואחריות להוצאותיהם, מבחן זה הוא בסיס עיקרי לסיווגם כידועים בציבור.

בנסיבות אלו קובע בג"צ כי אין כל הצדקה שאותה אלמנה תמשיך להנות מקצבת השאירים או התלויים שכן קצבה זו נועדה להחליף/לפצות בגין אובדן ההכנסה ולשמור את רמת חייהם טרם פטירתו של המפרנס.

החלטת בג"צ הנה כי לשלילת הזכאות לקצבות כאמור יש להחיל דין שווה ולא לעשות הבחנה בין בני זוג אשר נושאים כדת וכדין ובין בני זוג הידועים בציבור.

עוד התייחס בג"צ לנושא חוסר השוויון בין אלמנות לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה לבין אלמנות הביטוח הלאומי, קובע בג"צ כי המחוקק ביקש להבדילם הואיל והמדינה מבחינה מוסרים חבה להם ולא לשלול מהם את הזכות מקצבות אך ורק בשל חוקים שנועדו להעניק בטחון כלכלי כדוגמת הביטוח הלאומי.

האמור במאמר זה אינו מהווה חוות דעת, סקירת הדין הרלבנטי או ייעוץ מקצועי והנו על בסיס

נתונים מתומצתים וחלקיים.

אין בידי הכותב בכדי לשאת באחריות כלשהיא כלפי הקוראים ו/או המשתמשים במידע האמור.

כתב וערך: הראל בן שמואל, יועץ מס ומנהל משרד ה.ב. פתרונית מיסוי וחשבונאות בע"מ.